ROBERT P. GEORGE: LIBERALISMUL GNOSTIC (PARTEA A II-A)

Autor: Diana-Elena Moldoveanu | 4 decembrie 2021

Un articol scris de Robert P. George *pentru* First Things

Articol original: Gnostic Liberalism

Prima parte a articolului poate fi citită aici: Liberalismul gnostic (Partea I).

Astfel, schimbarea de sex este imposibilă din punct de vedere biologic atunci când modificarea capacităților sexuale fundamentale ale unei persoane ar necesita o intervenție în structura celorlalte organe, precum și a altor caracteristici sexuale până în punctul în care acea persoană va sfârși prin a nu mai avea același organism. (Bănuiesc că se ajunge la această etapă *cel puțin* destul de devreme *in utero*, dacă nu mai devreme.) După cum a afirmat Paul McHugh, dorința de schimbare a sexului este o patologie – o dorință de a înceta să mai fii tu însuți și de a deveni altcineva. Nu este vorba despre a dori binele pentru sine, ci despre a dori ca ceea ce există deja să nu mai existe.

În schimb, din perspectiva liberală contemporană, nicio dimensiune a identității noastre personale nu este cu adevărat determinată biologic. Dacă te simți ca o femeie care este închisă într-un corp de bărbat, atunci asta ești: o „femeie transgender” și te poți descrie în mod legitim ca femeie, în ciuda faptului că din punct de vedere biologic ești un bărbat. Poți chiar lua măsuri – până în punctul amputării și a injectării unor tratamente hormonale – pentru a obține o înfățișarea feminină, în special în acele locuri unde crezi că, făcând aceste lucruri, te vei „simți” mai „femeie”.

Chiar și această manieră de a spune lucrurile ar putea permite mai multe consecințe decât este cazul. Ce *spune* un individ transgender „bărbat-femeie” înainte de operație când susține că este „cu adevărat o femeie” și că își dorește să se opereze pentru a confirma acest lucru? El nu susține că sexul său este femeiesc; acest lucru este evident fals. Dar nici nu spune că genul său este „femeie” sau „feminin”, chiar dacă vom

considera că genul este parțial sau în întregime o chestiune de prezentare a sinelui și de prezență socială. Este în mod clar fals să susții că din punct de vedere biologic acest bărbat este deja perceput ca o femeie. El vrea să fie perceput astfel. Totuși, afirmația de dinaintea operației în care susține că este cu adevărat o femeie este premisa pledoariei sale pentru operație. Astfel, ea trebuie să fie anterioară. Atunci la ce se referă? Răspunsul nu poate fi *intuiția* sa interioară, căci atunci aceasta ar trebui totuși să fie o intuiție interioară despre *ceva* – dar se pare că nu există *ceva față de care* să existe o intuiție.

Totuși, pentru un neognostic, corpul servește plăcerii sinelui conștient, față de care este supus, iar astfel, mutilările și alte proceduri nu ridică nicio problemă morală intrinsecă. Efectuarea lor nu este contrară eticii medicale – într-adevăr, ar putea fi lipsit de etică pentru un chirurg calificat să refuze efectuarea lor. În același timp, neognosticul insistă că nici schimbările chirurgicale și nici chiar schimbările cosmetice nu sunt *necesare* pentru ca un bărbat să fie femeie (sau o femeie bărbat). Corpul și înfățișarea sa nu contează, exceptând din punct de vedere instrumental. Din moment ce corpul nu este adevăratul tu, nici sexul tău (biologic) și nici chiar înfățișarea nu trebuie să corespundă „identității tale de gen.” Ai dreptul, ni se spune acum, să te prezinți așa cum vrei.

Iar din moment ce sentimentele, inclusiv sentimentele despre ce sau cine ești, se încadrează într-un spectru și sunt chiar fluide, nu ești limitat doar la două posibilități în privința identității de gen (poți avea un „gen nonconform”). Astfel, nu ești blocat pentru totdeauna într-un gen specific. Există pe întregul set de 56 sau 58 sau orice număr ar fi și poți descoperi că genul ți se schimbă în timp sau deodată. Schimbarea genului poate fi posibilă ca un simplu act de voință. De exemplu, îți poți schimba genul temporar din motive politice sau din solidaritate față de ceilalți. Bineînțeles, cele mai multe dintre aceste observații despre identitatea de gen se pot extinde și la conceptul de orientare sexuală și la practica identificării sinelui în funcție de dorința sexuală – un concept și o practică bine deservite de perspectiva asupra ființei umane care susține că aceasta este o entitate noncorporală care locuiește într-un corp nonpersonal.

Poziția antidualistă adoptată istoric la început de evrei și creștini (atât estici, cât și vestici, protestanți și catolici) a fost exprimată cu convingere de Papa Francisc:

Acceptarea trupurilor noastre drept un dar de la Dumnezeu este vitală pentru întâmpinarea și acceptarea întregii lumi drept un cadou de la Tată și de la lumea noastră comună, în timp ce concepția conform căreia avem putere absolută asupra trupurilor noastre se transformă, de cele mai multe ori, în ideea că avem putere absolută asupra creației. A învăța să ne acceptăm trupurile, să avem grijă de ele și să le respectăm integritatea reprezintă un element esențial în orice ecologie umană. De asemenea, prețuirea trupului în feminitatea sau masculinitatea sa este necesară pentru a fi capabil să mă regăsesc în întâlnirea cu celălalt, care e diferit de mine. Astfel, putem accepta cu

bucurie darurile specifice ale altui bărbat sau ale altei femei, opera lui Dumnezeu, Creatorul, și putem descoperi o formă de îmbogățire reciprocă. Atitudinea prin care oamenii încearcă să nege diferențele sexuale, pentru că nu mai știu cum să se confrunte cu ele, nu este una sănătoasă.

Papa, care a scandalizat recent partizanii liberalismului social prin condamnarea practicii în care copiii sunt învățați că genul este mai degrabă ales decât dat ca parte a sexului biologic, nu se înscrie într-un exercițiu de filozofie inutilă sau pur speculativă. El răspunde unei provocări specifice creștinismului ortodox [n. tr. cu sensul de înțeles corect] reprezentate de renașterea modernă a unei antropologii filozofice împotriva căreia Biserica a luptat încă de la început în bătăliile sale decisive cu gnosticismul. El știe că această antropologie este ea însăși un fel de ortodoxie – ortodoxia unei forme particulare de secularism liberal pe care, odată cu Robert Bellah, am numit-o individualism expresiv, unul care și-a asigurat dominația în rândul elitelor culturale occidentale. Acesta furnizează fundamentul metafizic pentru practicile sociale și provocările ideologice împotriva cărora evreii ortodocși și creștinii credincioși (precum și mulți musulmani și persoane de alte religii) se luptă astăzi: avortul, infanticidul, eutanasia, eliberarea sexuală, redefinirea căsătoriei și ideologia de gen.

Avem dreptate să ne împotrivim? Ar putea înțelegerea dualistă a persoanei umane să fi avut dreptate? Poate că persoana nu este corpul, ci doar locuiește în ea și o folosește drept un instrument. Poate că persoana reală *este* sinele conștient și sinele capabil de simțire, sufletul, iar corpul nu este decât materialul, mașina în care se află fantoma. Cu toate acestea, a gândi astfel înseamnă a ignora faptul că întreaga noastră experiență despre propria persoană este experiența unor actori unitari. Nimic nu ne oferă motivul de a presupune că această experiență este iluzorie. Chiar dacă dualismul corp-sine ar putea fi coerent – lucru de care mă îndoiesc – nu am mai avea niciun motiv de a crede că trebuie să presupunem că ne aflăm într-un vis sau că suntem blocați într-o matrice.

Dar explicația nu se oprește aici. Gândiți-vă la cea mai întâlnită experiență umană: a simți (spre exemplu, a auzi sau a vedea). A simți este, evident, o acțiune trupească întreprinsă de o ființă vie. Agentul care face acțiunea de a simți este o ființă care posedă un trup, un animal. Dar este clar că în ființele umane, în calitate de animale raționale, unul și același agent atât simte, cât și înțelege sau încearcă să înțeleagă (prin activitatea mentală) ceea ce el sau ea simte. Astfel, agentul care face acțiunea de a înțelege este o entitate corporală și nu o substanță noncorporală care se folosește de corp ca de un fel de dispozitiv cvasiprotezic. Dacă ar fi altfel, nu am fi niciodată capabili să explicăm comunicarea sau conexiunea dintre cel care face acțiunea de a simți și cel care face acțiunea de a înțelege.

Pentru a înțelege mai bine, te invit te gândești la ceea ce faci chiar acum. Percepi – vezi – cuvinte pe o pagină sau un ecran. Dar nu numai că percepi, adică primești niște stimuli

(niște informații) prin mediul vizual, ci și *înțelegi* ceea ce percepi: În primul rând, înțelegi că ceea ce vezi sunt cuvinte (și nu, să spunem, numere, pete sau altceva), iar mai apoi înțelegi ceea ce înseamnă acele cuvinte (în calitatea lor de cuvinte separate și puse laolaltă în propoziții). Acum, care este mai exact entitatea, adică tu – care percepe și înțelege în același timp? Și, mai precis, este o singură entitate sau sunt două? Percepția sau actul de a percepe este într-adevăr un act corporal, dar nu este același actor (adică tu ca ființă unitară) care vede cuvintele și înțelege că sunt cuvinte, precum și semnificația lor? Nu ar avea niciun sens să presupunem că trupul se ocupă cu percepția, iar mintea, considerată drept o substanță separată și ontologic distinctă, se ocupă cu înțelegerea. Dacă ar fi așa, atunci s-ar produce o serie de explicații care ar progresa la infinit în încercarea de a explica relația dintre cele două substanțele diferite. Nu am fi capabili să punem la un loc idea că tu te ocupi cu înțelegerea, dar instrumentul pe care îl folosești, și nu tu ca un agent unitar, se ocupă cu percepția.

Să luăm un caz simplu de predicare și gândire. Te apropii de birou și judeci că ceea ce se află pe birou – *acel lucru* – este un ziar (să spunem, o ediție din *First Things*). Este emisă o singură judecată, iar ambele părți ale ei (subiect și predicat) trebuie să aibă un *singur* agent: o ființă care și vede, și gândește deopotrivă, care *vede* obiectul particular, concret, dar care îl și *înțelege* aplicând un concept abstract (*ziar*). Cum ar putea fi altfel? Cum ar putea orice ființă să pună ambele părți laolaltă într-o judecată unică – imaginea senzorială și conceptul abstract – dacă nu și-ar exercita atât capacitățile senzoriale, cât și pe cele intelectuale?

Mai mult, agentul care simte obicetul particular – *acel lucru* – trebuie să fie un animal, un corp cu organe perceptive, iar predicarea care are loc odată cu percepția este un act personal; agentul care aplică un concept universal (*ziar*) trebuie să fie o persoană. (O ființă nerațională, precum un câine, ar putea percepe, dar fiindcă îi lipsește raționalitatea care să facă posibilă formarea conceptelor universale, nu va înțelege ceea ce percepe ca o instanță particulară a unui universal.) Rezultă de aici că subiectul care face actul judecării – *acel lucru este un ziar* – este o singură ființă, o persoană și un animal. Nu suntem două entități separate. Iar persoană nu poate fi doar un stadiu în viața unui animal uman. În cele din urmă, dacă ar fi așa, o diferență categorică în statutul moral (persoană vs. nonpersoană) s-ar baza pe simpla diferență a *gradului* de apartenență la acest statut moral (mai degrabă decât a diferenței în *tipul* de obiect al acestei ființe), ceea ce e absurd. În fiecare moment al existenței noastre suntem ființe umane, un sine corporal și un corp personal.

În sfera filosofiei morale și practice, există puține proiecte mai necesare decât recuperarea perspectivei de bun simț conform căreia persoanele sunt într-adevăr unități dinamice, ființe ale căror corpuri sunt parte din sinele nostru – și nu instrumente extrinseci. Liberalismul social contemporan se bazează pe o eroare, greșeala tragică din spatele multora de a justifica – și chiar de a imuniza în fața criticii morale – acte și

practici care sunt, de fapt, contrare integrității noastre profunde, intrinseci și egale în raport cu ceilalți.

Acest text a fost tradus cu acordul publicației *First Things*.

Imagine: Pexels